

הרגלים הטמאין הבלועין בחרס, אלא הם ממשיכים להיות בלועים בו, ומשנכנסו לתנור הם יוצאים מחמת היסק התנור, ולכן הם מטמאים את התנור עוד לפני שיצאו מהחרסים. ורק אם הדיחו אותם פעם שלישי, שבהדחה השלישית יצאו כבר כל מי הרגליים מהחרסים, התנור טהור.

במה דברים אמורים שלאחר ההדחה בפעם השלישית נקי החרס ממי רגליים של הזב, והתנור טהור, באופן שנתן לתוכו של החרס מים שלש פעמים, שרק בכך "התכבס" החרס ושוב אין בו מי רגלים טמאים. אבל אם לא נתן לתוכו של החרס מים, אלא נתן לתוכו מי רגלים של אדם טהור, אפילו בפעם עשירי הרי הוא טמא, כי מין במינו אינו בטל, ונשארו מי הרגלים של הזב בחרס.

רבי אליעזר בן יעקב אומר: בפעם שלישי שהדיח את החרס, הרי אף על פי שלא נתן לתוכו מים, אלא מי רגליים של אדם טהור, הרי החרס נקי ממי רגליים של הזב, והתנור טהור.

ומדייקת הגמרא: **מאן שמעת ליה דאמר מין במינו אינו בטל**, שהוא התנא קמא החולק כאן על רבי אליעזר בן יעקב, רבי יהודה היא, וכמו שאמרנו לעיל אליבא דרבא, דרבי יהודה אית ליה כרבן גמליאל רביה, דמין במינו אינו בטל. ולפי זה, רבי יהודה הוא שאמר משקין שנבלעו בחרס הרי הם יוצאים ממנו על ידי נתינת מים שלש פעמים.

ורמינהו סתירה לכך, לכאורה, ממה ששנינו

ופליגא הא דאמר ריש לקיש איסורין מבטלין זה את זה, אדרבי אלעזר.

דאמר רבי אלעזר: כשם שאין מצות מבטלות זו את זו, כדמפרש ואזיל, כך אין איסורין מבטלין זו את זו.

ומבארת הגמרא: **מאן שמעת ליה דאמר אין מצות מבטלות זו את זו — הלל היא.**

דתניא: אמרו עליו על הלל הזקן שהיה כורבן לבשר קרבן הפסח, למצה ולמרור בבת אחת — ואוכלן, משום שנאמר "על מצות ומרורים יאכלוהו". ולא אמרינן אתי טעם המרור ומבטל לטעם המצה.⁽³⁸⁾

עט-ב **תנו רבנן:** עביט של מי רגלים העשוי מחרס, ובלע החרס ממי הרגלים, והיו אותן מי רגלים של זב וזבה, שמטמאין במשא אפילו בהיותם בלועים בחרס, הרי אם נשבר העביט, ונפלו חרסיו לתוך אויר התנור [של חרס], טמא התנור כדין כלי חרס שנופל לתוכו אב הטומאה, על אף שמי הרגליים של הזב בלועים בתוך החרסים ואינם בעין. כי היות ועתידים לצאת מי הרגלים הטמאין מן החרסים על ידי החום של היסק התנור, נטמא מהם התנור עוד לפני שיצאו מהחרסים.

הילכך, **חרסן של זב וזבה**, דהיינו חרס הבלוע ממי רגליהם של זב וזבה, הנתון בתוך תנור, ולפני כן "כבסו" את החרס על ידי שהדיחו אותו במים, פעם ראשון, ופעם שני, התנור טמא. משום שבשתי הדחות בלבד של החרס במים לא יוצאים מי

38. [רש"י. ועיין בכתבים המיוחסים לגרי"ז בביאור דבריו].

אמר רב זביד: הכא במאי עסקינן בשהיה רוב דם כשר ומיעוט דם פסול, ומדאורייתא כשר הדם לזריקה, אלא שיש מקום לגזור מדרבנן שלא לזרוק שמא יטעו ויבואו להכשיר לזריקה גם כשהתערב מיעוט דם כשר ברוב דם פסול [עד שלא יהיה בתערובת אפילו מיעוט דם כשר שיכול לתת מראה דם במים בשיעור שזוהו], והכא, בגזרין גזירה במקדש, קא מיפלגי. שנחלקו תנא קמא ורבי אליעזר אי גזרינן לשפוך את הדם לאמה, או שלא גזרו חכמים במקום שיש בגזירתם הפסד קדשים.

דמר תנא קמא סבר גזרינן, ומר רבי אליעזר סבר לא גזרינן.

רב פפא אמר: דכולי עלמא סבירי להו גזרינן גזירה במקדש. והכא, בדם התמצית בלבד איפלגו. שבשאר דמים פסולין השכיחים במקדש מודה רבי אליעזר שיש לחוש ולגזור על אף הפסד הקדשים. אבל בדם התמצית [הפסול לזריקה] סבר רבי אליעזר שאין לגזור, משום שאינו שכיח לפסול את דם הנפש כשאר הדמים הפסולין, ונמצא כי בדם התמצית, אי הוי מצוי לרבות על דם הנפש עד שיבטלנו קא מיפלגי.

מר, תנא קמא, סבר שכיח שדם התמצית ירבה על דם הנפש, הילכך גזרינן. ומר, רבי אליעזר, סבר לא שכיח, הילכך לא גזרינן עליה כדגזרינן על תערובת שאר הדמים הפסולין.

והוינן בה: **בשלמא לרב פפא, שהעמיד את מחלוקת תנא קמא ורבי אליעזר בדם התמצית בלבד, היינו דקתני במתניתין תרי מימרות נפרדות:** האחת, **נתערב בדם**

בתוספתא למסכת טהרות [פרק ד]: **פשתן שטוואתו נדה, אין לחשוש שמא יש עליו רוק טמא שירקה עליו הנדה והוא מטמא את המסיט אותו, לפי שכבר יבש הרוק ושוב אינו מטמא. והילכך, מי שהיה מסיטו לאותו פשתן, הרי הוא טהור.**

ואם היה עליו רוק לח של נידה, הרי מסיטו טמא כדין טומאת משא, משום משקה פיה של נידה, שמטמא בטומאת משא בהיסט.

רבי יהודה אומר: אף הרוטבו, המלחלו לרוק שיבש, במים, הרי הוא טמא בהיסט, כיון שחזר הרוק להיות לח, הרי הוא מטמא משום משקה פיה.

ומדייקת הגמרא: מדלא קתני שיעור למספר הפעמים שמלחלו לרוק היבש, משמע **ואפילו מכבסו טובא הרי הוא טמא.**

ומדוע? הרי הוכחנו מחרס של זב, שבנתינת מים שלש פעמים יוצאים ממנו מי הרגליים הבלועים בו?

ומתריצין: **שאני רוק, שאינו יוצא מהפשתן בכיבוס משום דקרייר, שנכנס בפשתן בחזקה, ואינו דומה למי רגלים הנבלעים בחרס שיוצאים בקלות.**

שנינו במשנה: **נתערב דם קדשים כשרים בדם הפסולין, ישפך לאמה. נתערב דם הנפש בדם התמצית — ישפך לאמה. רבי אליעזר מכשיר.**

והוינן בה: **במאי קמיפלגי תנא קמא ורבי אליעזר?**

דם בעלי מומין, ושאר הכוסות שנשארו יש בהן דם התמימים, אף על פי שאין סברא לתליה זאת.

וחכמים אומרים: לא הקלו חכמים גם במקום שאפשר "לתלות". ולכן, **אפילו קרבו כבר כולן**, כל הכוסות שהיו מעורבין, חוץ **מאחד מהן**, לא תלינן לומר שהכוס של דם בעלי מומין כבר הוקרבה בתוך הרוב של הכוסות שנזרק דמן, אלא אפילו הכוס האחרונה אסורה מחמת אותה גזירה, והילכך — **ישפך דם הכוס לאמה**.

ג. דמים הניתנין על קיר המזבח למטה מחוט הסיקרא, כגון דם עולה ושלמים, **שנתערבו בדמים הניתנין למעלה**, על קרנות המזבח שהן למעלה מחוט הסיקרא, שהן מתנות הדם של חטאת —

רבי אליעזר אומר: יתן מדם התערובת תחילה למעלה, ויקיים בכך את מצות נתינת דם החטאת למעלה, ואינו עובר על נתינת דם העולה והשלמים שלא במקומו, כי **רואה אני את דם התחתונים המצוי בתערובת וניתן עתה מלמעלה, כאילו הם מים בעלמא**. כי היות ואינו נותנם לצורך קיום מצותן אלא רק משום שהם מעורבים בדם החטאת מבלי יכולת להפרידם, נחשב הדבר כאילו נתן מים על המזבח, ויחזור ויתן מדם התערובת למטה, ותעלה לו נתינה זו לקיום מצות נתינת דם עולה ושלמים למטה, ואילו נתינת דם החטאת שבתערובת תעלה לו לשפיכת השיריים של דם החטאת, שגם היא מצוה, והיא נעשית בחלקו התחתון של המזבח. [ומה שמקדים את מתן דם החטאת למעלה, הוא משום הדין שיש להקדים חטאות לעולות].

הפסולין — ישפך לאמה. ובהא לא פליג רבי אליעזר. והשנית, נתערב בדם התמצית — **ישפך לאמה**. ובהא פליג רבי אליעזר, ומכשיר.

אלא, לרב זבדי, שהעמיד את מחלוקתם בין בדם פסול ובין בדם התמצית, שהרי נחלקו בעיקרא דמילתא אי גזרינן במקום הפסד קדשים, אמאי תני להו בתרי? **ליערבנהו, וליתנינהו:** ישפכו לאמה, ורבי אליעזר פליג, ומכשר בתרוייהו!!?

ומסקינן: **קשיא**.

מתניתין

א. **דם קרבנות תמימים שנתערב בדם של בעלי מומין**, שהוא דם שכיח, חששו חכמים שמא יבואו להכשיר אותו לזריקה אפילו במקום שירבה דמם של בעלי המומין על דם התמימים, הילכך, גזרו עליו שהוא **ישפך לאמה**.

ב. אך אם נתערב כוס של דם בעלי מומין בכוסות שיש בהם דם של תמימים, הרי לכתחילה אין זורקין את הדם שבכולן, אלא ישפכו כולם לאמה, לדברי הכל, אך נחלקו רבי אליעזר וחכמים אם עבר ושפך מן הכוסות.

רבי אליעזר אומר: אם, בדיעבד, כבר קרב כוס אחד מהכוסות, יקרבו עתה כל הכוסות. כי היות והאיסור לזורקם הוא רק מחמת גזירה מדרבנן, הקילו חכמים בחומרת הגזירה אם אפשר "לתלות" ולומר, שאותה הכוס אשר כבר קרבה, היא הכוס שהיה בה